

Metodika k provádění
VSTUPNÍHO (OBECNÉHO) ŠKOLENÍ BOZP a PO
při přijetí zaměstnance do pracovního poměru
v Karvinské hornické nemocnici a.s.

o právních a ostatních předpisech zpracovaných a vydaných zaměstnavatelem
k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům,
s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti,
na kterém je práce vykonávána.

1. Základní práva a povinnosti zaměstnanců v kontextu BOZP

- Každý zaměstnanec ve zdravotnictví musí dodržovat níže uvedené zásady BOZP.
- Zaměstnanci mají právo na zajištění BOZP, na informace o rizicích práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením, informace musí být pro zaměstnance srozumitelná.
- Zaměstnanci jsou oprávněni odmítnout výkon práce, o níž mají důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jejich život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob; takové odmítnutí nelze posuzovat jako nesplnění povinností zaměstnance.
- Zaměstnanci mají právo a povinnost podílet se na vytváření zdravého a bezpečného pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a také svou účastí na řešení otázek BOZP.
- Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci.
- Znalost předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění BOZP je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance.

Zaměstnanci jsou dále povinni zejména:

- Pracovat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci,
- Využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně a včas pracovní úkoly,
- Dodržovat právní a ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané,
- Řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.
- Cestou na pracoviště a zpět si počínat pozorně a používat jen určených cest, vchodů a východů.
- Práci konat vždy s rozmyslem, dbát o svou bezpečnost, bezpečnost svých spolupracovníků, pacientů a dalších přítomných osob,
- Důsledně dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti, pokyny a informacemi zaměstnavatele,
- Oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců (i pacientů) při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení, zdravotnické techniky a ochranných systémů určených k jejich zamezení,
- Soustavně udržovat na pracovišti pořádek a čistotu a dbát na osobní hygienu,

- Udržovat pořádek a čistotu také na komunikacích. Udržovat komunikace v průchodném, nekluzkém a bezpečném stavu, nezastavovat je objemnými předměty a věnovat pozornost chůzi na všech pracovištích,
- Jídlo ukládat na určených místech. Platí přísný zákaz jídla, pití a kouření v pracovních prostorech, kde je nebezpečí kontaminace biologickým materiálem. Konzumace potravin je zakázána na všech zdravotnických pracovištích a v laboratořích, kromě míst k tomu určených (např. denní místnost určená pro konzumaci jídel, jídelna zaměstnanců),
- V operačních provozech a v lůžkových částech zdravotnických zařízení nenosit šperky, hodinky a umělé nehty na rukou,
- V pracovních oděvech nenosit jehly, spony, špendlíky a jiné nebezpečné předměty,
- Nevzdalovat se ze svého pracoviště bez vědomí a souhlasu svého nadřízeného a nevstupovat na pracoviště, kam nebyl nadřízeným pracovně vyslán,
- Nezdržovat se v nebezpečném prostoru, kontrolovaném pásmu nebo na pracovištích, na které nejsou pracovně zařazeni,
- Plně se soustředit na přidělenou práci. Věnovat se pouze přidělené práci. Svévolně nevykonávat jiné práce bez vědomí nadřízeného,
- Před započatím každé nové činnosti nebo práce požádat svého nadřízeného o srozumitelné pokyny jak správně a bezpečně pracovat,
- Při práci se nerozptylovat a dodržovat zásady bezpečného chování, které jsou obecně známy i když nejsou přímo stanoveny v bezpečnostních předpisech. Nevyrušovat spoluzaměstnance při práci škádlením, žerty, hádkami apod.

2. Používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP)

Zaměstnanci jsou povinni:

- Dodržovat při práci stanovené pracovní postupy (standarty), používat stanovené pracovní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení a tato svévolně neměnit a nevyřazovat z provozu,
- Používat přidělené osobní ochranné pracovní prostředky - nemocnice má zpracován na základě vyhledaných rizik vlastní seznam pro poskytování OOPP (**Organizační směrnice pro všeobecné zásady poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích a čisticích prostředků**),
- Vadné a poškozené OOPP je nutno vyměnit za funkční,
- Převlékat se vždy v šatnách nebo prostorách k tomu určených,
- V šatnách a sociálních zařízeních udržovat pořádek a čistotu, oděv a obuv ukládat ve skřínkách (nenechávat na pracovištích),
- Dbát na správnou úpravu pracovního oděvu a správné obutí. OOPP se nesmí svévolně poškozovat (krátit nebo upravovat kalhoty, u obuvi odstraňovat držící pásky apod.),
- Správně používat přidělené osobní ochranné pracovní prostředky, které jsou přidělovány podle vlastního seznamu a podle rizik zjištěných na pracovištích, zejména:
 - Vždy používat přidělený ochranný oděv,
 - Proti uklouznutí na pracovištích s rizikem uklouznutí (laboratoře, koupelny, stravovací provozy, úklid apod.) používat obuv s ochrannou protiskluznou podrážkou,
 - Při ohrožení biologickými riziky používat jednorázové rukavice, při výkonech spojených s rizikem vstříknutí biologického materiálu do oka či na další citlivé slizniční povrchy používat ochranné brýle nebo štít, při nebezpečí vzniku infekčního aerosolu používat obličejovou roušku,
 - Při ohrožení poleptáním kyselinami, žiravinami a jinými nebezpečnými chemickými látkami a směsmi (podle povahy chemické látky) používat vhodné rukavice, ochranné brýle nebo štíty a gumové zástěry,
 - Na pracovištích s ionizujícím zářením používat Pb zástěru, nákrčník, brýle s Pb skly,

3. Bezpečnostní značení v nemocnici

Pracovníci jsou povinni:

- řídit se bezpečnostními tabulkami a značkami, které jsou na pracovištích umístěny a uposlechnout varovných signálů.
 - Znat jejich umístění a použití. Ve zdravotnických zařízeních se umísťují:
- informativní značky (vyjadřují informaci) – mají obdelníkový tvar zelené barvy s bílým symbolem informace např. pro únik a evakuaci osob na únikových cestách, stanoviště první pomoci apod.

- zákazové značky (vyjadřují zákaz určité činnosti) – mají kruhový tvar bílé barvy s červeným lemováním a černým vyobrazením zakázané činnosti např. nepovoláním osobám vstup zakázán, kouření zakázáno atd.

- výstražné značky (vyjadřují riziko) – mají trojúhelníkový tvar žluté barvy s černým lemováním a černým vyobrazením rizika např. nebezpečné laserové záření, biologické riziko, riziko výbuchu atd.

- příkazové značky (vyjadřují příkaz určité činnosti nebo použití určité pomůcky) - mají kruhový tvar modré barvy s bílým vyobrazením příkazu např. použij ochranné brýle, použij ochranné rukavice atd.

- piktogramy (vyjadřují informaci pomocí symboliky) – malé čtvercové značky bílé nebo žluté barvy s černým vyobrazením informace např. na nádobách ke skladování nebezpečných chemických látek a chemických směsí, označení třídy hořlavosti atd.

4. Systém školení BOZP

- Zaměstnanci jsou povinni účastnit se všech školení zajišťovaných zaměstnavatelem v zájmu dodržování zásad BOZP a PO a podrobit se ověření znalostí.

5. Možnosti poskytnutí první pomoci

- V nemocnici je zpracován Traumatologický plán pro poskytnutí první pomoci.
- Na jednotlivých pracovištích nemocnice jsou umístěny prostředky pro poskytnutí první pomoci a ošetření drobných úrazů či poranění.
- Pracoviště, které nemají možnost ošetření drobných poranění, jsou vybavena prostředky k poskytnutí první pomoci (lékárničkami):
 - Recepce
 - Stravovací provoz
 - Dílny údržby
 - Ředitelství
- Vybavení lékárničky musí odpovídat rizikům vyhledaným na pracovišti. Za vybavení lékárničky odpovídají vedoucí zaměstnanci pracovišť. Obsah lékárničky je pravidelně kontrolován a doplňován.
- Každé byť i drobné poranění jsou pracovníci povinni nechat si ošetřit. Každé poranění písemně zaznamenat do Knihy úrazů a drobných poranění. Vznik pracovního úrazu a každé drobné poranění oznámit ihned nejbližšímu nadřízenému. Ohlásit nadřízenému také úraz spoluzaměstnance, pacienta a jiných osob, které jsou na pracovištích přítomny.
- Při poranění ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem, které vzniklo při provádění zdravotnických výkonů během poskytování zdravotní péče, informovat neprodleně svého nadřízeného.
- V případě bezvědomí nebo závažného poškození zdraví, jsou k dispozici SOS teamy. Ty je možno přivolat na tel: 400 nebo 411

6. Zakázané práce těhotným ženám a mladistvým

- Nemocnice má zpracovanou organizační směrnici **Seznam prací zakázaných těhotným ženám a mladistvým**.
- Povinnost seznámit pracovníky s touto směrnici je v gesci vedoucích zaměstnanců příslušného pracoviště.
- Těhotné ženy jsou povinné oznámit svému nadřízenému zaměstnanci skutečnosti rozhodné pro posouzení o pracovním zařazení se zřetelem na zákazy prací uvedených v seznamu zakázaných prací. Pro přeřazení těhotné ženy, která je zaměstnána prací uvedenou v seznamu zakázaných prací, je rozhodující předložení průkazu o těhotenství.

7. Tlakové nádoby na plyny

- Pro skladování, manipulaci, výměnu, obsluhu a evakuaci tlakových nádob je v nemocnici zpracován místní provozně bezpečnostní předpis pro tlakové láhve. Obsahuje pokyny k obsluze a manipulaci s tlakovými nádobami. Zaměstnanci, kteří s láhvemi pracují nebo jinak manipulují, musí být s tímto předpisem seznámeni.
- **POZOR!** Láhve s plyny obsahujícími kyslík nesmí přijít do styku s mastnými látkami (např. mazadly, oleji, tuky).

- V případě vzniku požáru se postupuje v souladu s požárními poplachovými směrnicemi. Každý zaměstnanec je povinen poskytnout veliteli zásahu potřebné informace (umístění, počet, druh tlakových nádob na plyny apod.)
- **Základní pravidla pro evakuaci nádob na plyny z pracoviště:**
 - V případě, že nádoby na plyny jsou v blízkosti požáru a jejich teplota je vyšší než 50 st. C (neudrží-li se na plášti tlakové nádoby dlaň ruky), nesmí se s nádobou manipulovat a láhev se nesmí evakuovat.
 - Je-li teplota nádoby nižší než 50 st. C může se tlaková nádoba z pracoviště evakuovat. Uzavře se láhvový a redukční ventil a láhev se odnese nebo odveze na vozících určených k jejich přepravě na nejbližší bezpečné pracoviště (z dosahu požáru).
 - Všechny tlakové nádoby, které byly vystaveny působení ohně nebo se při požáru zahřály, se musí zřetelně označit.

8. Bezpečnostní pokyny při zacházení s elektrickým zařízením

Platí pro všechny zdravotnické zaměstnance bez elektrotechnické kvalifikace – osoby seznámené

- Tito zaměstnanci mohou samostatně obsluhovat jednoduchá el. zařízení malého napětí a nízkého napětí provedená tak, že při jejich obsluze nemohou přijít do styku s částí pod napětím.
- Tito zaměstnanci mohou zapínat a vypínat pomocí řádných spínačů osvětlení, zdravotnickou techniku, elektrické spotřebiče a jiná pracovní zařízení, s jejichž obsluhou byli řádně seznámeni.
- Tito zaměstnanci mohou za vypnutého stavu přemísťovat nebo pojíždět s pracovními stroji a prodlužovat pohyblivé přírady, které jsou opatřeny řádnými spojovacími částmi.
- Tito zaměstnanci mohou provádět čištění, mazání a běžné prohlídky elektrických zařízení, ale jen při vypnutém a zajištěném stavu elektrického zařízení (vypnuto jak na zařízení tak vytaženo ze zásuvky nebo vypnuto na hlavním vypínači daného zařízení).
- Tito zaměstnanci mohou vyměňovat žárovky při vypnutém stavu.
- Tito zaměstnanci mohou zapisovat stavy měřidel za předpokladu dodržování bezpečné vzdálenosti od živých, nekrytých částí el. zařízení.
- Zaměstnanci nesmí pracovat na nekrytých živých částech el. zařízení, ani se jich dotýkat a musí udržovat největší dovolenou vzdálenost od nekrytých částí el. zařízení. Nesmí manipulovat s poškozeným el. vodičem, nesmí zasahovat do el. vedení.
- Před zahájením každé pracovní činnosti pečlivě prohlédnout pracoviště, zkontrolovat stav pracovních zařízení a zdravotnické techniky. Nikdy nepoužívat pracovní zařízení a zdravotnickou techniku dříve, dokud se nepřesvědčí, zda je vše v nezávadném stavu (ochranné kryty, el. instalace, funkce ochranných zařízení, koncové spínače apod.).
- Poškozené a jinak závadné zařízení se nesmí používat.
- Závadu ihned oznámit nadřízenému. Zařízení zajistit proti použití jiným zaměstnancem (odpojení od zdroje, bezpečnostní tabulka apod.)
- Nedotýkat se pohyblivých a jinak nebezpečných částí pracovních zařízení a zdravotnické techniky za provozu. Nečistit, nemazat, neopravovat zařízení za chodu. Při práci používat ochranných zařízení a ochranných prostředků. Ochranné kryty a jiná ochranná zařízení včetně dalších bezpečnostních úprav, které chrání před úrazem, nepoškozovat, nikdy neodstraňovat a nevyřazovat z činnosti.
- Neopouštět a nevzdalovat se z pracoviště dokud jsou pracovní zařízení a zdravotnická technika v chodu, pokud to není povoleno nebo předepsáno v návodu od výrobce (např. rtg přístroje, apod.).
- Nepoužívat pracovní zařízení a zdravotnickou techniku, se kterými nebyli nadřízeným zaměstnancem řádně a prokazatelně seznámeni.
- Obsluha pracovních zařízení a zdravotnické techniky je zaměstnancům povolena jen, pokud byli poučeni a seznámeni s návodem na obsluhu a s bezpečností práce u každého zařízení. Zaměstnanec může obsluhovat pracovní zařízení a zdravotnickou techniku jen, když byl s jejich obsluhou a použitím řádně a prokazatelně seznámen na pracovišti.

- Předměty, pracovní zařízení, nástroje a zdravotnickou techniku přemísťovat a ukládat tak, aby nebyly zdroji pracovního úrazu.
- Nedotýkat se obnažených drátů elektrického vedení, neprovádět neodborné manipulace v elektrorozvodech, v rozvodech plynů apod., nevstupovat do zakázaných prostor.
- Před ukončením pracovní doby a před odchodem z pracoviště se přesvědčit, zda pracovní zařízení a zdravotnická technika, které byly při práci používány, jsou bezpečně vypnuty, uloženy, uzamčeny a tím je odstraněno nebezpečí požáru, výbuchu nebo jiné havárie, zneužití a ztráty.
- Před opuštěním musí být pracoviště uklizeno a vyčištěno

Další zásady bezpečného používání zdravotnických elektrických přístrojů pro administrativní a zdravotnický personál

- Návod k obsluze musí být k dispozici na pracovišti, kde se zařízení používá.
- Návod k obsluze, výstražné nápisy a označení na přístroji musí být provedeny v jazyce, který je pro obsluhu srozumitelný.
- Obsluhující personál musí být seznámen nejen se základními poznatky o lékařském zákroku, ale musí znát i základní charakteristiky bezpečnosti a vlastnosti přístrojů.
- Obsluha musí znát bezpečnostní opatření pro zdravotnické elektrické přístroje a smysl značek na přístrojích.
- Přečíst návod k obsluze.
- Při nastavování a kalibraci přístroje se řídit návodem k obsluze.
- Vyhnout se použití prodlužovacích šňůr a rozdvojek, trvat na instalaci dostatečného počtu pevných síťových zásuvek.
- Nikdy nevytahovat síťovou vidlici z pevné síťové zásuvky tahem za odpojený síťový přívod.
- Nechat vyměnit poškozené pevné síťové zásuvky, síťové vidlice a odpojitelné síťové přívody.
- Nechat zkontrolovat přístroj a jeho součásti, pokud byl vystaven nežádoucím mechanickým vlivům, např. pádu nebo promáčknutí.
- Nepokládat na přístroj láhve s kapalinami.
- Nechat přístroj zkontrolovat, pokud do něj nedopatřením vnikla kapalina.
- Pokud je přístroj sterilizován nebo dezinfikován, přesvědčit se, že jej tyto procesy nepoškodily.
- Neovlivňovat průběh větrání.
- Dbát, aby na přístroj nepůsobilo přímé sluneční záření, a nedocházelo tak k jeho přehřátí.
- Pokud jsou přístroje ukládány na sebe, dbát na dodržování dostatečného chlazení a zajištění stability.
- Pokud se používá kyslík, brát v úvahu, že se zvyšuje nebezpečí vzplanutí.
- Síťové přístroje pro domácnost (vysoušeče vlasů, holící strojky, radiopřijímače a televizory) mohou představovat nebezpečí pro pacienta, který je připojen na zdravotnické elektrické přístroje. Nebezpečí pro ostatní pacienty může rovněž vzniknout při použití přístroje, který není určen pro aplikaci ve zdravotnictví, připojením do volné síťové zásuvky, určené pro zdravotnické přístroje.
- **Při jakékoliv pochybnosti je vhodné přivolat svého přímého nadřízeného.**
- **Kromě toho zaměstnanci musí:**
 - před přemístěním, poježděním zdravotnické techniky, zařízení nebo spotřebiče připojeného k síti pohyblivým přívodem a vidlicí tuto vidlici ze zásuvky vytáhnout;
 - při obsluze dbát příslušných návodů a instrukcí;

- při zjištění závady (např. poškozená izolace, neobvyklý zvuk stroje, nárazový chod zařízení, zápach po spálenině, kouř, trhavý rozběh, nadměrné oteplení některých částí, jiskření apod.), zařízení ihned vypnout a závadu neprodleně ohlásit nadřízenému;
- na poškozeném zařízení se nesmí pracovat, pokyn k opětovné práci vydává po opravě zařízení určený zaměstnanec servisní firmy nebo pracovník údržby;
- na výskyt statické elektřiny (projevuje se elektrickými jiskrami, výbojem mezi částmi zařízení nebo zařízením a zaměstnancem) upozornit ihned nadřízeného zaměstnance;
- dbát při obsluze elektrického zařízení příslušných návodů a instrukcí a místních provozních předpisů k jeho používání, jakož i na to, aby zařízení nebylo nadměrně přetěžováno nebo jinak poškozováno.

Zasahování do elektrického zařízení je zakázáno!!!!

- Poškozená elektrická zařízení se nesmějí používat.
- Opravy, údržbu, revize provádí pouze odborně způsobilí zaměstnanci s el. kvalifikací.
- Zaměstnanci jsou povinni provádět prohlídku elektrospotřebičů před každým použitím.

Uživatel spotřebiče důkladně prohlédne zevně:

- kryty, držadla, ovládací prvky apod. - nesmějí být poškozeny tak, aby byla snížena ochrana před nebezpečným dotykem;
- pevně připojený pohyblivý přívod – nesmí mít poškozenou, zpuchřelou nebo nadměrně ztvrdlou izolaci; u vstupu do spotřebiče musí být opatřen ochrannou návlačkou a musí být zajištěn proti vytržení, vidlice nesmí být poškozena;
- prodlužovací nebo pohyblivý nebo odpojitelný přívod - nesmí mít poškozenou, zpuchřelou nebo nadměrně ztvrdlou izolaci, musí být zajištěn proti vytržení, vidlice, nástrčka a pohyblivá zásuvka nebo přívodka nesmí být poškozené;
- větrací otvory - nesmí být zaprášené nebo zakryté.

Uživatel spotřebiče provede zkoušku chodu spotřebiče:

- Elektrický spotřebič připojí uživatel na jmenovité napětí. Musí být ověřeno, zda ovládací a bezpečnostní prvky plní svoji funkci. V případě, že je spotřebič vybaven motorem, nesmí docházet k nadměrnému jiskření na komutátoru, chod motoru musí být pravidelný bez nadměrného hluku.
- Při zjištění závady musí být spotřebič nebo pohyblivý přívod předán k opravě. Příslušný elektrický spotřebič se ihned vyřadí z užívání a viditelně se označí, závada je ihned ohlášena nadřízenému pracovníkovi nebo údržbě. Jeho opětovné zprovoznění je možné teprve po opravě s písemným doložením bezpečného stavu.

9. Systém pracovně lékařských služeb

- Pracovníci jsou povinni podrobovat se všem zákonem stanoveným vyšetřením, lékařským prohlídkám a očkování u poskytovatele pracovně lékařských služeb. Bližší podmínky pro stanovení povinných lékařských prohlídek a povinných očkování stanoví vnitřní příkaz nemocnice.
- O případné lékařské prohlídce je zaměstnanec v dostatečném předstihu informován svým vedoucím pracovníkem
- Zaměstnanec je informován o zařazení do kategorie práce (1 – 4).

10. Zákazy kouření a zneužívání alkoholu a jiných návykových látek na pracovišti

Zaměstnanci jsou povinni:

- Nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště,
- Nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci.
- Podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

11. Zdravotní rizika při manipulaci s břemeny

- Ruční manipulací s břemenem se rozumí přepravování nebo nošení břemene jedním nebo současně více zaměstnanci včetně jeho zvedání, pokládání, strkání, tahání, posunování nebo přemisťování, při kterém v důsledku vlastností břemene nebo nepříznivých ergonomických podmínek může dojít k poškození páteře zaměstnance nebo onemocnění z jednostranné nadměrné zátěže. Za ruční manipulaci s břemenem se pokládá též zvedání a přenášení živého břemene tj. pacienta
- Zaměstnanci jsou při manipulacích povinni vždy udržovat chráněnou pozici páteře – **pevná záda (zafixovaná páteř)!!!**
- Při práci a manipulaci s břemenem nebo pacientem je zaměstnanec povinen **přednostně používat technické prostředky** - zdravotnickou zvedací techniku, technická zvedací zařízení, manipulační podložky apod.
- Pro manipulaci s břemeny a pacienty je zpracována organizační směrnice **Zdravotní rizika a opatření k ochraně zdraví při ruční manipulaci s břemeny**. Vedoucí zaměstnanec je povinen proškolit a seznámit zaměstnance s hlavními zásadami o manipulaci s břemeny a dále je povinen řídit je a kontrolovat.
- Před zahájením práce spojené s ruční manipulací s břemenem musí být zaměstnanec seznámen, pokud možno, s přesnými údaji o hmotnosti a vlastnostech břemene, o umístění jeho těžiště, nejtěžší straně břemene, o jeho správném uchopení a zacházení s břemenem a s rizikem, jemuž může být zaměstnanec vystaven při nesprávné ruční manipulaci s břemenem, zejména:
 - s možností poškození bederní páteře při otáčení trupu, prudkém pohybu břemene, při vratkém postoji, při zvýšené fyzické námaze nebo při excentrickém umístění těžiště břemene,
 - s nedostatky, které ztěžují manipulaci, zejména s nedostatkem prostoru ve svislém směru, s prací na nerovném, kluzkém nebo vratkém povrchu nebo v nevyhovujících mikroklimatických podmínkách,
 - se stavy, které zvyšují riziko poškození páteře vlivem příliš časté nebo příliš dlouho trvající fyzické námahy, nedostatečného tělesného odpočinku.

12. Všeobecné zásady při manipulaci s NCHLaS

Nebezpečné chemické látky a směsi

- jsou látky, které mají jednu nebo více nebezpečných vlastností. Ve zdravotnických zařízeních se používají různé druhy těchto látek. Ke každé NCHLaS je přiložen bezpečnostní list přípravku. Dále má nemocnice zpracovány **Pravidla pro nakládání s NCHLaS**.
- **Vedoucí pracoviště, kde jsou tyto látky používány:**
 - zajistí, aby všichni zaměstnanci byli prokazatelně seznámeni s bezpečnostními listy NCHLaS a aby bezpečnostní listy byly těmto zaměstnancům dostupné;
 - zajistí, aby zaměstnanci znali postupy při poskytování první pomoci při potřísnění, polití, požití, nadýchání chemickou látkou;
 - zajistí požadavky na dodržení rizikových a bezpečnostních vět;

- **Zásady skladování**

- všechny nádoby s NChLaS musí být označeny;
- místa skladování musí být označena bezpečnostním značkou výstrahy nebo piktogramem;
- místa skladování musí být uzamčena nebo jinak zabezpečena, aby bylo zabráněno přístupu nepovolaných osob;
- po každém použití musí zaměstnanci zajistit těsné uzavření obalů s NChLaS;
- zaměstnanci nesmí nechávat a přemisťovat obaly s chemikáliemi otevřené;
- zákaz přelévát NChLaS do neoznačených nádob;
- na pracovištích musí být zaměstnancům k dispozici bezpečnostní listy;
- zaměstnavatel musí provádět pravidelná školení a seznamování zaměstnanců s nebezpečnými vlastnostmi NChLaS, se kterými nakládají, zásadami ochrany zdraví a životního prostředí před jejich škodlivými účinky a zásadami první předlékařské pomoci;
- pro zaměstnance platí zákaz jídla, pití, kouření při práci a manipulaci s nebezpečnými NChLaS;
- zaměstnanci musí při práci používat předepsané OOPP – např. ochranný oděv, ochranné gumové rukavice; při práci s koncentráty ochranné brýle nebo štít;
- po skončení práce si zaměstnanci musí umýt ruce a použít ochranné masti a krémy;
- zaměstnanci musí udržovat pořádek a čistotu na pracovištích;
- při ředění NChLaS se zaměstnanci nesmí naklánět nad látku, nedýchat výpary; musí dbát, aby nedošlo k potřísnění pokožky.

13. Traumatologický plán

- Je zpracován pro případy zdolávání a reakce na nežádoucí události vzniklé vnějšími i vnitřními vlivy. Slouží všem zaměstnancům nemocnice jako závazný pokyn při řešení krizových situací,
- Každý zaměstnanec je povinen seznámit se s tímto dokumentem,
- Za dodržování tohoto ustanovení je zodpovědný vedoucí zaměstnanec příslušného pracoviště.

14. Evakuační plán

- Je zpracován za účelem zajištění jednotného a bezpečného postupu evakuace osob v případě vzniku nežádoucí události, s využitím součinnosti s ostatními zdravotnickými zařízeními v regionu,
- Každý zaměstnanec je povinen seznámit se s tímto dokumentem,
- Za dodržování tohoto ustanovení je zodpovědný vedoucí zaměstnanec příslušného pracoviště.

15. Seznam rizik na pracovišti a systém bezpečnostních opatření proti působení těchto rizik

- Pro každé pracoviště nemocnice je zpracován Seznam rizik a systém bezpečnostních opatření proti působení těchto rizik,
- Nemocnice má zpracovanou organizační směrnici **Systém řízení a prevence rizik**,
- Každý zaměstnanec je povinen seznámit se s tímto souborem rizik,
- Být informován a poučen o všech možných rizicích ohrožení zdraví,
- Znat systém bezpečnostních opatření proti působení těchto rizik při práci,
- Za dodržování tohoto ustanovení je zodpovědný vedoucí zaměstnanec příslušného pracoviště.

Metodická pomůcka k provádění školení zaměstnanců v Karvinské hornické nemocnici a.s. v oblasti **POŽÁRNÍ OCHRANY**

dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky MV č. 246/2001 Sb.,
o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru
(vyhláška o požární prevenci) v platném znění.

Účelem tohoto materiálu je podat zaměstnancům KHN a.s. všeobecné základní informace o základních povinnostech vyplývajících z platných předpisů v oblasti požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Doplnující konkrétní informace ve vztahu k jednotlivým pracovištím, kde bude zaměstnanec zařazen, poskytne po příchodu na pracoviště příslušný vedoucí zaměstnanec.

1. ORGANIZACE A ZAJIŠTĚNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY A ZÁKLADNÍ POVINNOSTI VYPLÝVAJÍCÍ Z PŘEDPISŮ O POŽÁRNÍ OCHRANĚ:

Za organizaci, řízení a provádění požární ochrany ve všech prostorách KHN a.s. odpovídá zaměstnavatel prostřednictvím vedoucích zaměstnanců dle svého funkčního zařazení a na jimi řízených úsecích v souladu s platnými právními předpisy na úseku požární ochrany. V rámci KHN a.s. je zřízena funkce garanta požární ochrany, která je zajišťována dodavatelsky a je v přímém řízení provozně technického náměstka.

Každý zaměstnanec KHN a.s. i ostatní osoby, které se s vědomím některého vedoucího zaměstnance pohybují po pracovištích společnosti, je povinen:

počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru, zejména při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů, při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení,

zajistit přístup k rozvodným zařízením elektrické energie a k uzávěrům vody a klimatizace,

plnit příkazy a dodržovat zákazy týkající se požární ochrany na označených místech,

zajistit přístup k požárně bezpečnostním zařízením a věcným prostředkům požární ochrany za účelem jejich včasného použití, a dále udržovat tato zařízení a věcné prostředky v provozuschopném stavu, udržovat volné přístupy k hasicím přístrojům, nástěnným hydrantům, vypínačům, uzávěrům,

e) vytvářet v prostorách KHN a.s. podmínky pro rychlé zdoání požáru a pro záchranné práce,

umožnit orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů při zjišťování příčiny vzniku,

g) nepoužívat nepovolené vařiče a jiné přímotopné zdroje tepla (teplomety),

dodržovat zákazy kouření v objektu, kouřit jen na vyhrazených místech a nepoužívat otevřený oheň (např. svíčka),

před odchodem z pracoviště se přesvědčit o požárně nezávadném stavu (tj. vypnutí el. spotřebičů, zhašení světel apod.), uzavření požárních dveří (dveře opatřeny samozavíračem a červenou těsnící páskou po obvodu),

ihned oznámit svému přímému nadřízenému zjištěné závady a nedostatky z hlediska požární ochrany,

v případě, že nedojde ke sjednání nápravy závadu nahlásit technikovi BOZP nebo vedoucímu údržby,

v případě požáru tento ihned nahlásit na ohlašovnu požáru – RECEPCE tel. č. 111 a pokusit se jej uhasit přenosnými hasicími prostředky. Přenosné hasicí prostředky jsou umístěny ve všech prostorách KHN a.s., na viditelných místech nebo ve vestavěných skřínkách opatřených symbolem hasicího přístroje. Po příchodu na konkrétní pracoviště žádat po svém nadřízeném seznámení s umístěním přenosných hasicích přístrojů na tomto pracovišti a v jeho blízkosti.

2. POŽÁRNÍ NEBEZPEČÍ VZNIKAJÍCÍ PŘI ČINNOSTECH PROVOZOVANÝCH V RÁMCI KHN a.s.:

Činnosti, provozované v KHN a.s., jsou zařazeny v kategorii činností se zvýšeným požárním nebezpečím. Požární nebezpečí je dáno velkou koncentrací osob při provozování činností ve zdravotnickém zařízení.

Skladování kyslíku a jeho rozvod do nemocnice. **Při manipulaci na kyslíkovém rozvodu se nesmí používat tuk.**

3. POŽÁRNÍ POPLACHOVÉ SMĚRNICE A EVAKUAČNÍ PLÁN TVOŘÍ NEDÍLNOU SOUČÁST TOHOTO MATERIÁLU

Požární poplachové směrnice jsou umístěny na viditelných místech na jednotlivých odděleních a na intranetu nemocnice.

4. ZVLÁŠTNÍ POŽADAVKY NA PROVOZ A OBSLUHU INSTALOVANÝCH TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ V PŘÍPADĚ POŽÁRU:

Obsluhu technických zařízení v rámci KHN a.s. provádějí pověřené zaměstnanci v rámci svého pracovního zařazení nebo dodavatelské subjekty. Každý zaměstnanec v případě vzniku požáru nebo zpozorování požáru je povinen tuto skutečnost ihned oznámit na ohlašovnu požárů – RECEPCI na tel. č. 111, vypnout elektrické spotřebiče na pracovišti a provést hasební zásah za použití přenosného hasicího přístroje.

5. ZAJIŠTĚNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY V DOBĚ SNÍŽENÉHO PROVOZU A V MIMOPRACOVNÍ DOBĚ:

Každý zaměstnanec před opuštěním svého pracoviště je povinen se přesvědčit, zda zanechává pracoviště v požárně nezávadném stavu, zda jsou vypnuty všechny spotřebiče, zda nejsou zastavěné přístupy k uzávěrům a vypínačům k prostředkům požární ochrany, zda jsou volné únikové a přístupové cesty. Vlastní kontrolní činnost v době sníženého provozu a v mimopracovní době zabezpečují pracovníci ochrany objektu, kteří v případě zjištění vzniku požáru ihned tuto skutečnost ohlásí na RECEPCI a řídí se pokyny uvedenými v požárních poplachových směrnících KHN a.s..

6. ROZMÍSTĚNÍ A ZPŮSOB POUŽITÍ VĚCNÝCH PROSTŘEDKŮ POŽÁRNÍ OCHRANY:

Třídy požáru podle druhu hořlavé látky určuje ČSN EN 2 - Třídy požárů. Třídy požárů, na které je vhodné použít konkrétní typ přenosného hasicího přístroje, jsou vyznačena na štítku přístroje.

Třída A - požáry pevných látek zejména organického původu, jejíž hoření je obvykle provázáno žhnutím.

Třída B - požáry kapalin nebo látek přecházejících do kapalného skupenství.

Třída C - požáry plynů.

Třída D - požáry kovů.

Třída F - Požáry **rostlinných** nebo **živočišných olejů a tuků** používaných na (v) kuchyňských spotřebičích

Tato klasifikace je zvláště užitečná při hašení požárů hasicími přístroji. Vzhledem k tomu, že klasifikace je určena podle druhu hořlavé látky, není určena zvláštní třída požáru zahrnující elektrické nebezpečí.

Základem hašení požáru je činnost zaměstnanců na místě samém do doby příjezdu jednotky požární ochrany. Z uvedeného vyplývá, že zaměstnanci musí znát a umět použít přenosné hasicí přístroje, musí znát základní mechanizmy hašení a musí umět a nebát se zacházet s těmito přístroji. Na každém přenosném hasicím přístroji je znázorněn způsob jeho použití a uvedení do činnosti. Uhašení požáru v praxi znamená přerušit proces hoření.

Vlastní hašení požáru probíhá:

- ochlazováním,
- izolací,
- zředováním atmosféry hoření,
- zpomalováním chemické reakce v pásmu hoření,
- kombinací uvedených způsobů.

K základním hasicím látkám patří:

- voda (vodní proud, vodní mlha, vodní pára) a voda se smáčedly,
- pěna,
- inertní plyny (CO_2 , N_2),
- hasicí prášky,

VODA

je pro svůj výskyt a kombinovaný hasicí účinek stále nejrozšířenější hasební látkou. Hlavním hasicím účinkem vody je její ochlazovací efekt. Hořlavá látka je ochlazována pod teplotu vznícení, přičemž požárem uvolněné teplo je vodou odvedené a částečně se voda mění na vodní páru, která zředí atmosféru hoření.

Voda se používá hlavně při hašení požárů

- tuhých organických látek hořících plamenem nebo tlením,
- v uzavřených prostorech.

Voda jako hasivo má tyto nedostatky:

- při teplotách pod bodem mrazu tuhne,
- je elektricky vodivá,
- špatně hasí sypké hmoty bez použití smáčedel,
- nesmí se používat na hašení lehkých a alkalických kovů, elektrického zařízení pod napětím a hašení látek, kde vzniká nebo se dá předpokládat teplota větší jak $1\,800^\circ\text{C}$ (nebezpečí rozkladu vody na vodík a nebezpečí exploze).

INERTNÍ PLYNY

do této skupiny hasicích látek patří především oxid uhličitý a dusík. Uvedené látky hasí na principu zředování atmosféry hoření. Oxid uhličitý se používá především v přenosných hasicích přístrojích sněhových k hašení elektrického zařízení pod napětím s omezeními, která jsou vždy uvedena na štítku tohoto přístroje. Nehasí rovněž tlení. Při použití sněhového hasicího přístroje pozor na ochlazovací efekt, na ventilu dochází k poklesu teploty na -76°C . Nebezpečí omrzlin při přímém doteku.

HASICÍ PRÁŠKY

izolují, zředí atmosféru hoření a zpomalují chemickou reakci v pásmu hoření. Prášky jsou vhodné pro prostorové nasazení při požáru plynů nebo hořlavých kapalin. Používají se i k hašení dřeva, gumy a jiných tuhých hořlavých látek. Jsou velice účinné v archivech, galeriích a podobných prostorech. Jejich nevýhodou je znečištění jemnomechanických zařízení a citlivých elektronických zařízení.

V KHN a.s. jsou instalovány přenosné hasicí přístroje vodní, práškové a CO_2 ve společných prostorech. Jsou zavěšeny na stěnách nebo umístěny ve vestavěných skřínkách označených symbolem hasicího přístroje. Na každém přenosném hasicím přístroji je umístěn štítek s návodem k použití a s vyznačením třídy požáru, na který je možno daný přenosný hasicí přístroj použít. Do činnosti se uvádějí ve svislé poloze spuštěním nárazníkové spouštěcí armatury (vodní a práškové), nebo otevřením ventilu otáčením ventilového kolečka (sněhové). Hasicí přístroje se neotáčejí dnem vzhůru!

7. POŽÁRNĚ BEZPEČNOSTNÍ ZAŘÍZENÍ V OBJEKTECH KHN a.s.

Elektrická požární signalizace - v některých prostorech KHN a.s. pod stropem, jsou umístěna čidla elektrické požární signalizace, která v případě vzniku požáru ve chráněném prostoru předají elektrický signál do prostoru recepce automaticky. Čidla reagují na kouř (i cigaretový). Dále na chodbách jsou umístěna tlačítková čidla. Jedná se o červené krabičky velikostí vypínačů s ochranným sklíčkem a tlačítkem. V případě zjištění požáru je možno toto tlačítko aktivovat po rozbití sklíčka a zmačknutí tlačítka. Signál je pak předán do prostoru recepce. O tom, že signál byl řádně předán, je osoba uvědoměna tím, že tlačítko začne červeně svítit.

Nouzové osvětlení - slouží k zajištění osvětlení únikových cest v případě výpadku elektrické energie.

Požární klapy - za účelem rozdělení požárních úseků jsou v objektu nemocnice instalovány požární klapy.
Hasicí přístroje - k zajištění požární bezpečnosti jsou rozmístěny v objektech nemocnice hasicí přístroje.
Vnitřní požární hydranty - v objektech nemocnice je instalována vnitřní hydrantová síť.
Požární dveře - k rozdělení nejednotlivých požárních úseků slouží požární dveře. Tyto dveře musí být standardně zavřeny, aby v případě požáru bránily pronikání zplodin hoření (kouře, dýmy apod.), plamenů do vedlejšího prostoru.

v Karviné, dne 1. 3. 2016

zpracoval:

Bc. Marek Pribula – technik BOZP

schválil:

MUDr. Tomáš Canibal – ředitel KHN a.s.

.....

podpis

.....

podpis

Přehled základní právní úpravy vztahující se k problematice BOZP

- Význam dokumentace**, prevence rizik, seznámení s riziky možného ohrožení života a zdraví zaměstnanců a s přijatými opatřeními k jejich odstranění. Provádí se podle dokumentace konkrétního pracoviště.
- **Zákoník práce, tj. zákon č. 205/2015 Sb.**
 - **Zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích
 - **Nařízení vlády č. 170/2014 Sb. o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu a nemoci z povolání**
 - **Zákon č. 379/2005 Sb.**, o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi
 - **Zákon č. 251/2005 Sb.**, o inspekci práce
 - **Nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
 - **Vyhláška č. 48/1982 Sb.**, kterou se stanoví základní podmínky bezpečnosti práce a technických zařízení ve znění pozdějších předpisů
 - **Vyhrazená technická zařízení**
 - **Zásady** bezpečného používání elektrických přístrojů podle vyhl. č. 50/1978 Sb.
 - **Zásady** bezpečného používání plynových spotřebičů, obsluha plynových zařízení v kuchyních – pro zaměstnance stravovacího provozu
 - **Zásady** bezpečné obsluhy a používání kovových tlakových nádob k dopravě plynů a obsluhy tlakových stanic podle ČSN 07 8304,
 - **Sklady a skladování** podle ČSN 26 9030, příloha NV č. 201/2005 Sb.,
 - **Vyhláška č. 180/2015 Sb.**, kterou se stanoví práce a pracoviště zakázané těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do devátého měsíce po porodu a mladistvým a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání,
 - **Zákon č. 258/2000 Sb.**, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - **Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 852/ 2004** o hygieně potravin – pro zaměstnance, kteří vykonávají práce epidemiologicky závažné
 - **Vyhláška č. 137/2004 Sb.**, o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných
 - **Infekční onemocnění** při činnostech epidemiologicky závažných
 - **Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, poslední úprava NV č. 93/2012
 - **Vyhláška č. 432/2003**, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií,
 - **Vyhláška č. 306/2012 Sb.**, o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
 - **Vyhláška č. 278/2014 Sb.** ve smyslu vyhlášky č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem -
 - Metodický návod** k zajištění prevence a léčby infekce vyvolané virem lidského imunodeficitu č.j. HEM - 3769 - 3.2.2003
 - **Metodický návod** hygiena rukou při poskytování zdravotní péče, Věstník Ministerstva zdravotnictví, ročník 2012, Částka 5, ze dne 29. 6. 2012 a ČSN EN 1500
 - **Zásady bezpečnosti práce při práci** v chemických laboratořích dle ČSN 01 8003 – pro zaměstnance laboratoří
 - **NV č. 362/2005 Sb.**, o požadavcích na BOZP při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky – pro zaměstnance údržby, úklidu, vodoléčby (bazény) a jiné zaměstnance vykonávající práce ve výšce
 - **NV č. 592/2006 Sb.**, o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti – stručná informace
 - **Zákon č. 350/2011 Sb.**, o chemických látkách a chemických směsích (chemický zákon),
 - **Vyhláška č. 402/2011 Sb.**, o hodnocení nebezpečných vlastností chemických látek a chemických směsí, balení a označování, bezpečná manipulace na pracovišti

- **Nařízení vlády č. 495/2001 Sb.**, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků
- **Nařízení vlády č. 11/2002 Sb.**, kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů
- **Zákon č. 373/2011 Sb.**, o specifických zdravotních službách,
- **Vyhláška č. 79/2013 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)
- **Vyhláška č. 277/2004 Sb.**, o posuzování zdravotní způsobilosti, k řízení motorových vozidel ve znění pozdějších předpisů
- **Nařízení vlády č. 276/2015 Sb.**, o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání
- **Zákon č. 22/1997 Sb.** o technických požadavcích na výrobky
- **Zákon č. 102/2001 Sb.**, o obecné bezpečnosti výrobků,
- **Nařízení vlády č. 21/2003 Sb.**, o požadavcích na OOPP
- **Nařízení vlády č. 168/2002 Sb.**, kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky
- **Nařízení vlády č. 378/2001 Sb.**, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení
- **Úkoly zaměstnanců při nehodách**, haváriích, požárech, evakuaci a zásady bezpečného chování na pracovišti (Evakuační, traumatologický plán)
- **Nařízení vlády č. 272/2011 Sb.**, o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- **Směrnice rady č. 90/269/EHS** ze dne 29. května 1990 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při ruční manipulaci s břemeny spojenou s rizikem, zejména poškození páteře, pro zaměstnance
- **Postupy při zaučení zaměstnanců o správné manipulaci s břemeny**, ruční manipulace, manipulace s pacienty, používání technických prostředků při manipulaci